

ב"ה

התקשרות

קונטרס שבועי לאנ"ש חסידי חב"ד לחיזוק ההתקשרות
לכ"ק אדמו"ר רבי מנחם מענדל בהרה"ק רלו"י מליובאוויטש

זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע

שיחות • אגרות • פניני חסידות לפה"ש • הלכות, מנהגים וטעמיהם • ניצוצות • זמנים

א'רמא

ערב שבת קודש
פרשת בהר
י"ט באייר התשע"ח

יוצא לאור עלידי
צעירי אגודת חב"ד באה"ק

פקודת יום

לא הייתה כזו שעת כושר!

יש צורך בהנחת עצמותו ומסירת הרצון, ואז יכול למלא השליחות מתוך מנוחה כו', ללא חילוק אם נצטווה לנסוע למרחק של קילומטר אחד, מאה קילומטר או אלף קילומטר; לא איכפת לו דבר, כיון שהוא מוסר את רצונו, באופן ד"אדם כי יקריב מכם גו"...

ובנוגע לפועל: צריכים לידע שמעולם לא הייתה שעת הכושר לפעול ולקרב עוד יהודי ועוד יהודי כמו עתה, כיוון שאין שום בלבולים כו'.

בימינו אלו, לא תובעים מסירות נפש כפי שהייתה ברוסיה וכו', ואדרבה: כאשר מישהו בא לאיזו עיירה - מושיבים אותו ב"מזרח", ומפרסמים אודותיו בעיתון, בצירוף כתובת ותמונה...

כל מה שדרוש עתה אינו אלא להניח את עצמו ("זיך אוועקלייגן"), ולנסוע לשליחות!

(תורת מנחם כרך נא עמ' 133)

לזכות

אנשי החסד הדגולים
הרה"ח ר' אברהם משה דייטש והרה"ח ר' גבריאל גופין שיחיו
ולע"נ האחים הרה"ח ר' זלמן יודא ור' יוסף יצחק,
בני הרה"ח ר' שלום ישע"י ע"ה דייטש

"ועל כרחך אתה חי"

שעל כרחך אתה נוצר ועל כרחך אתה נולד, ועל כרחך אתה חי... ועל כרחך אתה עתיד

ליתן דין וחשבון לפני מלך מלכי המלכים הקדוש־ברוך־הוא (פרק ד, משנה כב)

ביאור כ"ק אדמו"ר:

הטעם שירידת הנשמה בגוף היא בדרך הכרח, כמאמר "על כרחך אתה חי" – לכאורה, כיון שרצונה של הנשמה לקיים רצון הקב"ה, שזה כל עניינה, הנה בידעה שהכוונה העליונה היא בירידתה למטה, צריכה הירידה למטה להיות ברצון, ולא בדרך הכרח – אלא ההכרח הוא מצד גודל הצער והייסורים שבירידה למטה [...].

אמנם, למרות גודל הצער והייסורים שבירידת הנשמה למטה – כדאי הדבר בשביל העלייה שלאחרי הירידה, היינו, שדווקא על־ידי הירידה למטה מתעלה הנשמה לדרגא נעלית יותר באיך־ערוך מכפי שהיתה קודם ירידתה למטה.

ליתר ביאור:

הא גופא שהקב"ה – שהוא עצם הטוב, וטבע הטוב להטיב – מכריח את הנשמה לירד למטה, למרות גודל הצער והייסורים שבו, מהווה הוכחה אשר א' העלייה שבאה על־ידי הירידה היא עלייה גדולה כזו שבשבילה כדאי לסבול את הצער והייסורים שבירידה למטה, ב' שאין דרך אחרת – קלה ונוחה יותר – לבוא לעלייה גדולה זו, מלבד על־ידי ירידה גדולה זו.

וכיון שהירידה ל'בירא עמיקתא' היא ירידה שבאיך־ערוך, למקום היותר תחתון שאין תחתון למטה ממנו, – שהרי עבודת הבריורים (שבשביל זה ירדה הנשמה למטה) צריכה להיות במקום הכי תחתון, כידוע המשל מכלי ההגבהה הנקרא ליווע"ר [=מנוף], שמעמידים אותו תחת הקורה התחתונה של הבית, ועל־ידי זה יוגבה הבית כולו, מה שאין כן אם יתחיל מאמצע אזי לא יוגבה החלק התחתון. וכידוע גם בעניין "ושקל בפלס הרים", שזהו כמשל כף מאזניים שכל שהכף שבה שוקלין יורדת למטה יותר, תהיה הגבהת המשא שבכף השנייה למעלה יותר –

מובן שגם העלייה ל'איגרא רמה' (שבשבילה כדאית הירידה, ואין דרך אחרת לבוא אליה לולי הירידה) היא עלייה שבאיך־ערוך.

נקל להבין גודל צער הנשמה ועומקו – אם כאשר לאחרי כל הייסורים שבירידתה למטה לא מתמלא תכלית המכוון, העלייה הגדולה, הבאה על־ידי קיום רצון הבורא בחיי היום־יום – שאז נמצא שייסורי הירידה היו ללא תכלית, ואין לך ייסורים גדולים יותר מאשר ייסורים ללא תכלית.

[...] ומאידך גיסא – התבוננות זו מעוררת אותו לנצל כל רגע ולבחור את החלק הטוב שבירידת הנשמה למטה,

אזי מתמלאת כוונת ירידת הנשמה בגוף – שעל־ידי ירידה זו נעשית עלייה גדולה ביותר, ועד שבאים לתכלית העלייה של הנשמה – שהיא ניזונית מן הגוף, היינו, שלאחרי שהנשמה מגלה את מעלת הגוף, אזי נעשה הגוף משפיע להנשמה.

(תורת מנחם תשי"ד כרך י, עמ' 195)

מורה שיעור ללימוד היומי ברמב"ם

י"ט באייר ה'תשע"ח - כ"ו באייר ה'תשע"ח

יום	יום בחודש	ג' פרקים ליום	פרק א' ליום	ספר-המצוות
ו'	י"ט באייר	הלכות שאר אבות הטומאות פרק ט-יא.	הל' אישות פרק יד.	מ"ע צו.
ש"ק	כ' באייר	פרק יב-יד.	פרק טו.	מ"ע קה.
א'	כ"א באייר	פרק טו-יז.	פרק טז.	מ"ע קה.
ב'	כ"ב באייר	פרק יח-כ.	פרק יז.	מ"ע צח.
ג'	כ"ג באייר	הלכות טומאת אוכלין.. בפרקים אלו. פרק א-ג.	פרק יח.	מ"ע צח.
ד'	כ"ד באייר	פרק ד-ו.	פרק יט.	מ"ע צח.
ה'	כ"ה באייר	פרק ז-ט.	פרק כ.	מ"ע צח.
ו'	כ"ו באייר	פרק י-יב.	פרק כא.	מ"ע צח.

זמני השבוע*

תאריך	עלות השחר**		זמן ציצית ותפילין	זמן זריחת החמה	זמן ק"ש סוף והלילה	חצות היום	מנחה גדולה	שקיעת החמה***	צאת הכוכבים
	72 ד' לפני הזריחה	120 ד' לפני הזריחה							
ו', י"ט באייר	4.33	3.35	4.58	6.00	9.13	12.38	1.12	7.22.8	7.49
ש"ק, כ' באייר	4.32	3.34	4.57	5.59	9.13	12.38	1.11	7.23.5	7.49
א', כ"א באייר	4.31	3.33	4.56	5.58	9.12	12.38	1.11	7.24.3	7.50
ב', כ"ב באייר	4.30	3.31	4.55	5.57	9.12	12.38	1.11	7.25.0	7.51
ג', כ"ג באייר	4.29	3.30	4.54	5.56	9.11	12.37	1.11	7.25.7	7.52
ד', כ"ד באייר	4.28	3.28	4.53	5.56	9.11	12.37	1.11	7.26.4	7.53
ה', כ"ה באייר	4.27	3.27	4.52	5.55	9.10	12.37	1.11	7.27.1	7.53
ו', כ"ו באייר	4.26	3.26	4.51	5.54	9.10	12.37	1.12	7.27.8	7.54

* הזמנים מתייחסים לאזור המרכז. באזור ההרים והעמקים יש שינויים שעשויים להגיע למספר דקות.
 ** לגבי זמן עלות השחר הנהוג בחב"ד קיימות שלוש דעות. הבאנו את הזמנים לפי הדעה המוקדמת ביותר והמאוחרת ביותר, וראוי להחמיר לפי העניין.
 *** זמני השקיעה כאן הם לפי השקיעה הנראית. אולם אדה"י בסידורו (סדר הכנסת שבת) מכיר בשקיעה האמיתית, המאוחרת ממנה "בכמו ארבע מינוטין" (לשון אדה"י שם. שיעור התלוי במיקום ובעונות השנה).

זמני הדלקת הנרות וצאת השבת

פרשת	ירושלים		תל-אביב		חיפה		באר-שבע	
	הדה"י	צה"ש	הדה"י	צה"ש	הדה"י	צה"ש	הדה"י	צה"ש
בהר	6:46	8:01	7:01	8:04	6:53	8:05	7:02	8:03
בחוקותי	6:51	8:07	7:06	8:10	6:59	8:11	7:07	8:08

צעירי־אגודת־חב"ד באה"ק ת"ו • יו"ר: הרב יוסף־יצחק הכהן אהרונוב

מערכת: לוי־יצחק שייקביץ, יוסף־יצחק אולידורט

מו"ל: המרכז לעזרי שליחות, ת"ד 100 כפר חב"ד 6084000

פקס: 03*9606169 אינטרנט: www.chabad.org.il דואר אלקטרוני: chabad@chabad.org.il

7474-ISSN 0793

"וספרתם לכם"

גילוי חב"ד שבנפש

[...] לפני שנהג הרב המגיד להתחיל הלימוד או הסיפור, היה הרב המגיד קורא בקול תחנה ובקשה: א"ל הוי' ויאר לנו. ובסוף הלימוד או הסיפור בגמר שעת הלימוד, נהג הרב המגיד לומר: יהי רצון שיאיר ויתגלה אור חיה יחידה בחב"ד שבנפש בגילוי ובהצלחה.

מורנו הבעש"ט והרב המגיד היה דרכם בקדש, שספירת העומר נהג כל אחד מהם בזמן נשיאותו, לספור כעובר לפני התיבה בבית הכנסת. כאשר הרב המגיד ספר ספירת העומר במנין לפני העמוד בתפלת ערבית, ליל התקדש הוד שבהוד, הרגיש רבנו הזקן את גילוי חב"ד שבנפשו. ומאז ראה רבנו הזקן במוחש את קיום תפלת וברכת המגיד - א"ל הוי' ויאר לנו; ותפלתו וברכתו של הרב המגיד שאצלו - רבנו הזקן - מאיר חב"ד שבנפשו בהתגלות מופלגה בזמן במחשבה וכן בכתיבה בסגנון קצר המחזיק את המרובה.

(ספר השיחות תש"ו עמ' 20:19, תרגום מאידיש)

בנים זכרים חסידים

ידוע שאדמו"ר האמצעי היה נוהג בל"ג בעומר לצאת לשדה, והיו רואים אז הרבה מופתים בנוגע לנשים עקרות שעל ידי ברכתו נפקדו בבנים זכרים חסידים.

[בשאר זמנים שהיו באים אליו לבקש ברכה על ילדים, היה נוהג לשלוח לאחיו ר' חיים אברהם, ור' חיים אברהם היה לובש הכובע (או ה"שטריימל") וכו', מה שאין כן בל"ג בעומר, בצאתו לשדה, היה בעצמו מקבל הבקשות ומברך בבנים זכרים חסידים].

(תורת מנחם כרך א עמ' 60)

בשליחות הרבי - כל יום הוא חיוב לעצמו

בנוגע למילוי השליחות של הרבי - יש לימוד והוראה מכללות עניין ספירת העומר: ספירת העומר - אין לה תשלומין, שאם שכח ולא ספר כל היום, אינו יכול לספור למחרתו בברכה. מה שאין כן חג השבועות - יש לו תשלומין כל שבעה, שאם לא הקריב הקרבנות בחג השבועות, יכול להקריבם בימי התשלומין.

וטעם החילוק בפשטות - כי, חיוב הקרבנות בחג השבועות אינו על שבעה ימים, אלא על יום אחד בלבד, ואם לא הקריבו ביום זה, יכולים להשלים בימי התשלומין, שמצד עצמם אין בהם חיוב, כי אם בתור תשלומין, מה שאין כן בספירת העומר שהחיוב הוא על כל מ"ט הימים, לא שייך שיום פלוני יהיה תשלומין ליום שלפניו, כיון שיום זה מצד עצמו חייב בספירת העומר.

ועל-דרך מצות תלמוד תורה שלא שייך בה תשלומין - מכיון שחיוב תלמוד תורה הוא בכל יום ובכל רגע, הרי לימודו הוא מצד החיוב שביום זה וברגע זה (ודיו שיפקיע את עצמו), ולא בתור תשלומין על היום והרגע שלפניו כן.

(תורת מנחם כרך א, עמ' 65:64)

'למעלה מהעולם' - בענייני העולם

במה מתייחדת מצוות השמיטה, שממנה למדים על שאר מצוות התורה, ומדוע צריך ציווי המתיר את העבודה במשך שש השנים? • שני אופנים בעבודת האדם: היכולת להתעלות ולהינתק מענייני ארץ וגשמיות, ותכלית עבודתו - בירור העולם על-ידי המשכת אלוקות שלמעלה מהטבע • והיכן הראיה שהשביתה בשמיטה קשורה אך ורק לברכת ה' שלמעלה מן הטבע? • משיחת כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו

המצוות - היתה צריכה להיות מצווה כללית, ומדוע נבחרה מצוות שמיטה, שלכאורה היא מצווה פרטית, ויש בה כמה וכמה הגבלות: נוהגת רק בזמן שהיובל נוהג; ואפילו לדעות שנוהגת גם בזמן הזה - הרי זה לדעת רוב הפוסקים רק מדרבנן⁵. זוהי הגבלה בזמן. ויש בה גם הגבלה במקום: בארץ-ישראל דוקא ולא בחוץ-לארץ⁶. ולכן בהכרח לומר, שמצוות שמיטה היא מצווה כללית במובן ידוע, כפי שיתבאר לקמן.

ב. בהמשך הכתוב נאמר⁷: "שש שנים תזרע שדך ושש שנים תזמור כרמך גו". ולכאורה, למה הוצרך הכתוב לומר זאת - כיון שאין זה ציווי אלא עניין של רשות, מהיכי תיתי שיהיה אסור, שהוצרך לומר "שש שנים גו"?

ובהכרח לומר, שגם "שש שנים תזרע שדך גו" נכלל בעניין מצוות שמיטה. המצווה היא לא רק

א. בהתחלת הסדרה נאמר²: "וידבר הוי' אל משה בהר סיני גו' ושבתה הארץ שבת להוי'". ומפרש רש"י בשם תורת-כהנים³: "מה עניין שמיטה אצל הר סיני והלא כל המצוות נאמרו מסיני, אלא מה שמיטה נאמרו כללותיה ודקדוקיה מסיני אף כולן נאמרו כללותיהן ודקדוקיהן מסיני".

וצריך להבין: מדוע הלימוד "בהר סיני" הוא במצוות שמיטה דווקא, הרי הלימוד היה יכול להיכתב במצווה אחרת (שבה נמנים הפרטים), ומאותה מצווה היינו למדים על כל המצוות שכל דקדוקיהן נאמרו מסיני?

בפשטות יש לומר: כיון שמצוות שמיטה נאמרה בכללות בפרשת משפטים (לאחר מתן-תורה) - "והשביעית תשמטנה ונטשתה"⁴, ובפרשת בהר חוזרת ונשנית בדרך פרט. אבל אין זה מספיק, כי ישנם עוד מצוות שנאמרו בפרשת משפטים. וביותר יוקשה: מצווה שממנה למדים על כל

(1) מכאן עד סו"ס"ח - הוגה ע"י כ"ק אדמו"ר (באידיש), ונדפס בלקו"ש ח"א ע' 273 ואילך. במהדורה זו נוספו עוד איזה ציוני מ"מ, וכמה פרטים מהנחה בלתי מוגה.

(2) ר"פ בהר.

(3) עה"פ.

(4) כג, יא.

(5) ירושלמי בפ' השולח. הובא ברש"י ובתוס' גיטין לו, א. רמב"ם הל' שמיטה ויובל פ"י ה"ט (לפי" הב"י יו"ד סשל"א בתחלתו - וראה כס"מ שם פ"ט ה"ב). טויו"ד שם. חינוך מצוה פד.

(6) קידושין לו, ב. רמב"ם שם פ"ד הכ"ה. טור וחינוך שם.

(7) כה, ג.

תוכנה של מצוות השמיטה הוא ביטול ה'ש': שש שנות הזריעה והקצירה, כאשר השדה ויבולה שייכים לבעל השדה, הן בבחינת ישות ומציאות; ואילו בשמיטה, כאשר שדה ופירותיה מופקרים ובעל הבית שווה לכל שאר בני האדם – זהו ביטול ה'ש'.

לפיכך תלה הכתוב אכילת אדם באכילת חיה, שכן מחמת עוצם הביטול – האדם והחיה שווים כביכול.

(ליקוטי תורה – ויקרא, מב)

וכי תאמרו מה נאכל בשנה השביעית... וציוויתי את ברכתי לכם בשנה השישית (כה,כ)

"שנה השביעית" – רומזת לאלף השביעי, כמאמר רז"ל (סנהדרין צז) "מה שביעית משמטת אחת לשש שנים, כך העולם משמט אחת לששת אלפים שנה".

"מה נאכל בשנה השביעית" – מאחר שמצוות בטלות לעתיד לבוא (גידה סא), כיצד תהיה אז המשכת והשפעת אור אלוקי, והלוא אין המשכה באה מלמעלה בלי עבודת האדם!?

"וציוויתי את ברכתי לכם בשנה השישית" – על ידי עבודתנו ומעשינו עכשיו, בשית אלפי שנים דהווי עלמא, תהיה המשכה באלף השביעי בבחינת 'אתערותא דלעילא' מצד עצמה, ולא על ידי עבודת האדם.

(אור התורה – ויקרא, קפז)

* * *

ידוע ש'שש שנים' ו'שנה השביעית' רומזים לשית אלפי שנים דהווי עלמא ולא לפי השביעי. זוהי משמעותה הפנימית של שאלת "מה נאכל בשנה השביעית" – כיצד יצליח דורנו, דור יתום, באלף השישי לפני ביאת המשיח, להביא את הגאולה, וכי "אכשור דרא"?

על זה עונה הכתוב:

"וציוויתי את ברכתי לכם בשנה השישית" – אם רק נתמסר לגמרי לעבודת 'שנה השישית', העבודה בזמן הגלות, שהיא מתוך מסירות נפש וביטול על-שכלי, יברך הקב"ה את ה'זריעה' של ה'שנה השישית', ואז יהיה –

"ועשת את התבואה לשלוש השנים" – נמשיך את הגילויים של הגאולה העתידה, הנחלקים לשלוש ימות המשיח, תחיית המתים, והאלף השביעי.

(לקוטי שיחות כרך כז עמ' 176)

גאולה תתנו לארץ (כה,כד)

"ארץ" – הארציות והחומריות של העולם, המסתירה על האור והחיות האלוהית שבו. "גאולה תתנו לארץ" – יש לגלות את האור האלוהי המכוסה ו'לגאול' בכך את העולם מן ההעלם שבו הוא שרוי.

זהו שאמר רז"ל (אבות פ"ו) "מביא גאולה לעולם": 'עולם' מלשון העלם, ויש 'לגאול' את העולם מההעלם וההסתור השורר בו.

(כתר שם טוב – הוספות – סימן צב)

מהעולם, "ושבתה הארץ שבת להוי", היה הווה ויהיה כאחד¹¹, למעלה משם אלקים בגימטריה "הטבע" – הרי זה על ידי העסק בענייני העולם על פי תורה.

וזהו האופן הראשון, ש"שש שנים תזרע שדך גו"¹²

– שהפירוש "תזרע שדך גו" הוא, שבשדה נזהר הוא בכל העניינים על פי שולחן ערוך, כמו כלאים וכו' –

הוא הכנה ל"ובשנה השביעית".

האופן השני: בכדי שיוכל להיות הבירור בענייני העולם, הרי זה דווקא על ידי זה שמזמן לזמן מעמיד את עצמו בעבודתו למעלה לגמרי מהעולם. ואז, גם כשבא אל העולם, הרי לא זו בלבד שאינו נגרר ("ער ווערט ניט אַריינגעשלעפט") בתוכו, אלא אדרבה – הוא עושה מהעולם גופא כלי לאלקות.

וכמו שכתוב בקונטרס עץ החיים¹², שכדי לאחוז במדרגת "יחודא תתאה" כדבעי, צריך להיות ההרגש, בכללות על כל פנים, של "יחודא עילאה".

וזהו האופן השני: "תזרע שדך גו" הוא התכלית, אבל אי אפשר שיהיה בירור העולם, אלא כאשר ישנה גם תנועת ההפשטה מהעולם.

ה. באופן כזה מצינו גם בעניין השבת וששת ימי החול.

בששת ימי השבוע ישנה עבודת הבירורים, שששת ימים תעבוד¹³, אבל בשבת – בורר אסור.

ולכן נאמר בנוגע לשבת "ויכל אלקים"¹⁴ – שמסתיימים ההעלמות דשם אלקים, ומאיר שם הוי' שלמעלה מהטבע¹⁵.

ושני עניינים אלו של שבת וחול תלויים, כאמור, זה בזה.

ו. באמת יש מעלה בשמיטה על שבת: שבת –

11 זח"ג רנו, טע"ב. פרדס ש"א פ"ט. תניא שעהיוה"א פ"ז (פב, א).

12 פ"ז ואילך.

13 יתרו כ, ט. וראה לקו"ש ח"א ע' 189 הערה 8. לעיל ע' 117 הערה 7. וש"נ.

14 בראשית ב, ב. וראה לקו"ש פרשתנו (בהר) מב, ג. ובכ"מ.

15 ראה לקו"ש ח"א ע' 270.

"ובשנה השביעית שבת שבתון"⁸, אלא גם "שש שנים תזרע גו" הוא חלק מהמצווה.

עניין זה הוא בשני אופנים:

(א) זהו הכנה למצוות שמיטה: בכדי שיוכלו לקיים "ובשנה השביעית שבת שבתון" – הרי זה על ידי ההכנה של "שש שנים תזרע גו".

(ב) זהו התכלית של מצוות שמיטה: תכלית כוונת ה"שבתון" שבשנה השביעית היא – בכדי שלאחרי זה יהיה "שש שנים תזרע גו".

ג. עניין השמיטה כפשוטו הוא, שבשנה השביעית צריך להיות שבתון לארץ – "שדך לא תזרע וכרמך לא תזמור וגו'". בשנה השביעית צריך להיות "שבתון" בכל ענייני מלאכות הארץ שמהם עושים לחם וכו' שעליו יחיה האדם.

"וכי תאמרו מה נאכל" – על כך עונה התורה: "וציוויתי את ברכתי גו' ועשת את התבואה לשלש השנים"⁹.

תוכן עניין מצוות שמיטה הוא: תובעים מיהודי שאחת לשבע שנים יפרד מכל העניינים הארציים, הצרכים הארציים, שלא יהיה לו עסק עם מלאכות הארץ הקשורות עם הלחם שעליו יחיה האדם, ויסמוך לגמרי על הקב"ה, שייתן לו פרנסתו למעלה מהטבע.

אין זה סדר עבור כל הזמנים. רוב הזמן – בכמות – צריך יהודי להתעסק עם ענייני העולם, בשביל עבודת הבירורים. והרי זהו עניין התהוות העולם על ידי שם "אלקים", בגימטריה "הטבע"¹⁰,

בכדי שהאדם יעסוק על פי תורה בענייני הטבע, ועל ידי זה יברר ויזכך את ענייני הטבע.

אבל בזמנים מסויימים תובעים מיהודי ש"יצא" מן העולם. הגם שצריך לבררו, הנה בזמן מן הזמנים צריכה להיות התנועה להעמיד את עצמו למעלה מן העולם.

ד. שני עניינים אלו תלויים זה בזה: כדי שתהיה התנועה להעמיד עצמו למעלה

8 שם, ד.

9 שם, כ"א.

10 פרדס ש"ב פ"ב. ר"ח שער התשובה פ"ו (ד"ה והמרגיל – קכא, ב). של"ה פט, א. א. קפט, א. ועוד. תניא שעהיוה"א רפ"ו. ובכ"מ.

פרשת בהר

פרשת בהר

שם פרשתנו, 'בהר', מזכיר את המעמד הנשגב של מתן תורה, תכלית העלייה, ואילו בפרשה עצמה מסופר על תכלית הירידה – יהודי שנמכר לשמש לעבודת אלילים.

ללמדך, התורה לא ניתנה לנו כדי לאפשר את המשך הישיבה במדבר, מתוך התבודדות מהעולם; היא ניתנה כדי שנוכל להיכנס להנהגה הטבעית של ארץ ישראל, דבר המאפשר גם את הירידה והנפילה שעליה מסופר בפרשתנו, והמטרה היא להאיר את החושך השורר בעולם בנר מצווה ותורה אור.

(לקוטי שיחות כרך יז, עמ' 304)

כי תבואו אל הארץ אשר אני נותן לכם ושבתה הארץ שבת לה' (כה,ב)

"כי תבואו אל הארץ" – כשאדם מסתדר בחיי משפחה ונוטל ריחיים על צווארו, ומתחיל לעסוק בעניינים ארציים, במילי דעלמא,

"ושבתה הארץ שבת לה'" – עליו לדעת כי התעסקות זו חייבת להיות לשם התעלותם הרוחנית של הארציות והחולין ('שבת').

ההתעלות הרוחנית של שש שנות החול מעלה אף את השנה השביעית עצמה, כך שבמקום "שבת" (פסוק ב) היא נעשית "שבת שבתון" (פסוק ד).

(לקוטי שיחות כרך ט עמ' 442)

תזמור כרמך (כה,ג)

"כרמך" – רומז לכלל יהודי, המשולל לחרם, כדכתיב (ישעיהו ה), "כי כרם ה' צבאות בית ישראל".
 "תזמור כרמך" – כל יהודי חייב לבצע 'עבודת הכרם' בנפשו פנימה, לסקל ולזמר את המידות הרעות שבה – קנאה, שנאה, תאוה וכיוצא בהן.

(לקוטי תורה ויקרא, מא)

והיתה שבת הארץ לכם לאכלה... ולבהמתך (כה,ז)

"שבת הארץ" – שביתת וביטול הארציות והחומריות ("שבת" מלשון "והשפתי חיה רעה") צריך להיות לא רק בשעת עסק התורה והתפילה, אלא גם,

"לאכלה... ולבהמתך" – בכל ענייני האדם, גם באכילתו ובשתייתו וכיוצא בהם, שבהם הוא דומה לבהמה.

(ליקוטי שיחות, כרך ט, עמ' 407)

ולבהמתך ולחיה אשר בארץ תהיה כל תבואתה לאכול (כה,ח)

כל זמן שחיה אוכלת מן השדה, האכל לבהמתך מן הבית; כלה לחיה מן השדה, כלה לבהמתך מן הבית (רש"י)

כמו בצאתה מן הגוף כו' שאינה מהרהרת בצרכי הגוף אלא מחשבתה מיוחדת ומלוכשת באותיות התורה והתפילה, כלומר, שבשעת עסק התורה ומצוות והתפילה צריך להיות ההרגש כאילו הוא עומד כבר לאחר יציאת הנפש מהגוף, "אליך הוי' נפשי אשא"²⁰.

לאידך גיסא, תובעים ממנו שכל מצווה יקיים כתיקונה, עם הגבלותיה בזמן ומקום, ועם כל הדקדוקים שבכל מצווה, שהם הם הגבלות העולם.

כלומר, שעניין המצוות הוא: יש לקחת את התנועה של מסירת נפש, הפשטה מגוף וגשמיות, ובתנועה זו גופא לקיים את המצווה בכל פרטיה ודקדוקיה; המשכת בלי-גבול בגבול.

אלא שבסתם מצוות עניין זה הוא בהעלם, ונרגש רק באופן קיום המצוות. אבל בשמיטה עניין זה הוא בגלוי, ונרגש במצווה עצמה.

מ. מלוה-מלכה²¹ הוא הקשר והמעבר משבת לימי החול. פירוש "מלוה מלכה" הוא – ללוות (את השבת, שנקראת בשם) מלכה²², ואם כן הרי זה שייך לשבת. ועריכת מלוה-מלכה היא לאחרי הבדלה²³, בשבוע שאחרי השבת.

בשבת .. קראו פרשת בהר, בה מתחילה התורה בציווי אודות מצות שמיטה²⁴: "ושבתה הארץ (בשנה השביעית) שבת לה'", והיינו, שהשנה השביעית היא כמו שבת, כמו שבת, כששבתה הארץ.. כשם שנאמר בשבת בראשית, "כשם שבימים יש לקדש את יום השביעי יותר מששת הימים שלפניו, כך גם בשנים, יש לקדש את השנה השביעית יותר מששת השנים שלפניה.

אצל בני ישראל, גם ששת הימים והשנים של חול, קדושים הם. בכל יום גם בימי החול, מתפללים, ולאחרי התפלה לומדים, גמרא או

אסור ב"עובדין דחול", ואז עומד האדם למעלה מהעולם, ואין לו קשר עמו. מה שאין כן בשמיטה – מותר לעשות שאר עניני "עובדין דחול", והיינו, שנמצא בתוך העולם, ואף-על-פי-כן "ושבתה הארץ שבת להוי'": לא עבודת הכירורים שבשם אלקים, אלא "שבת להוי'" שלמעלה מהעולם, אף שנמצא בתוך העולם.

בעולם גופא – ממשיך הוא את שם הוי' שלמעלה מהעולם לגמרי.

וזהו על דרך הפירוש על-פי תורת הבעל שם טוב: "ושבתה הארץ" – שביתה וביטול בארץ¹⁶; מחדירים שביתה בעניינים הארציים גופא.

ז. ובוה יוכן גם כן מה שכתוב בפירוש רש"י על הפסוק "שבת להוי'": "לשם ה' כשם שנאמר בשבת בראשית"¹⁷.

לכאורה, מה מחדש כאן רש"י? – אבל לפי האמור לעיל מובן: כיון שבשמיטה מותר לו לעשות "עובדין דחול", להתעסק עם העולם – היה מקום לחשוב שאיסור החרישה והזריעה בשמיטה אינו עניין של "הוי'" שלמעלה מהעולם, אלא עניין של עבודת הכירורים, ועל דרך המצוות של "שש שנים תזרע גו'", שעניינם בירור בעולם גופא, לא למעלה מהעולם;

על כך אומר רש"י, שזהו עניין של "לשם הוי'" כשם שנאמר בשבת בראשית. זהו עניין של שביתת הארץ שממנה תצא לחם, עיקר חיות האדם; זוהי הפשטה מהעולם, כשם שהוא בשבת בראשית. ואילו ההיתר לעשות "עובדין דחול" אחרים – הרי זו מעלה נוספת, והיא – שב"עובדין דחול" גופא מחדירים את אור הוי' שלמעלה מהעולמות לגמרי¹⁸.

ח. על-פי זה יוכן גם כן מדוע מצוות שמיטה היא מצווה כללית: זהו התוכן של כל המצוות, אלא שבמצוות שמיטה הרי זה בגילוי.

אדמו"ר הזקן מבאר בתניא¹⁹ ש"עסק התורה ומצוות והתפילה הוא גם כן עניין מסירת נפש ממש

(16) ראה תולדות יעקב יוסף ר"פ בהר.

(17) ראה גם לקו"ש ח"ב ע' 108 ואילך.

(18) ראה גם לקו"ש ח"א ע' 108.

(19) פמ"א (נח, א).

(20) תהלים כה, א. פו. ד. וראה ב"מ"מ, הגהות והערות קצרות" להנ"א שם (ע' רעג).

(21) שיחה זו (מכאן ועד סוף) הוגהה ע"י כ"ק אדמו"ר (באידיש), ונדפסה בלקו"ש ח"ב ס"ע 547 ואילך. במהדורה זו נוספו עוד

איזה ציוני מ"מ ע"י המו"ל.

(22) שבת קיט, א ושם.

(23) ראה ט"ז לשו"ע או"ח סו"ס ש – הובא בשו"ע אדה"ז שם ס"ב.

(24) כה, ב.

משניות, עין יעקב, חומש, איזה שיעור תורה²⁵, ואפילו אחרי התפלה והלימוד, כאשר יוצאים לעולם, לעסוק במסחר או במשרה, צריך להיות המסחר מתוך זהירות מהשגת גבול וכו', ומילוי המשרה צריך להיות באמונה, וכמו כן שאר כל העניינים בחיי היום-יום של בני ישראל חדורים הם במצוות, בקדושה – "בכל דרכיך דעהו"²⁶. אבל אצל בני ישראל תובעים להתעלות עוד יותר, ולכן, בבוא יום השביעי צריך יהודי לקדשו עוד יותר מהקדושה שבששת ימי החול, וכמו כן בבוא השנה השביעית, אזי "ושבתה הארץ שבת לה"; אין לעסוק בה בעניינים ארציים, חקלאות, יש להקדיש את הזמן שהתפנה²⁷ כדי להתמסר לענייני אלקות, ענייני קדושה.

ואף על פי שמצוות השביתה מעבודת האדמה היא רק בארץ ישראל²⁸, מכל מקום, התוכן והמכוון של מצוות שמיטה, שבשנה השביעית צריכים להתמסר יותר לענייני קדושה, הרי זה גם בחוץ לארץ, כי אדמת חוץ לארץ אינה קדושה כמו אדמת ארץ ישראל, אבל יהודי בכל מקום שנמצא אם בארץ או בחוץ לארץ, קדוש הוא. וממילא, בבוא שנת השמיטה, צריכים להתחזק בדרך היהדות ולהתמסר יותר לענייני קדושה.

ישנם כאלו שאינם רוצים להוסיף שהתורה היא למעלה מהשכל, ורוצים להסביר את ענייני התורה רק על פי השכל האנושי. ומבארים את טעם מצוות שמיטה – כי כאשר מעבדים את האדמה ללא הרף, אזי נחלשים מרכיבי האדמה, ולכן ציוותה התורה על מנוחת האדמה אחת לשבע שנים, בכדי שתחזור ותתחזק ותוציא ריבוי פירות²⁹. ובמילא, אומרים הם, בימינו אלו לא זקוקים לשמיטה, כיון שישנה עצה אחרת – להשביח את האדמה על ידי דשנים טובים.

וענין זה שולל ומבהיר הקב"ה, באמרו, "וצויתי את ברכתי לכם בשנה הששית ועשת את התבואה

לשלוש השנים", לששית, לשביעית ולשמינית³⁰: אילו היה טעם השמיטה ענין טבעי, כדי שהאדמה לא תיחלש על ידי עיבודה – היתה הברכה צריכה להיות לא בשנה הששית, כאשר האדמה היא חלשה ביותר, אלא בשנים שלפני זה³¹.

זוהי אפוא ראייה ברורה, שכאשר יהודי בוטח בהקב"ה, ואומר "לא נזרע"³², בקיימו את ציווי הקב"ה – אזי נותן הקב"ה את ברכתו, שבזמן שבו האדמה היא חלשה ביותר, תוציא פירות פיישלוש יותר מאשר בשנה הטובה ביותר, אפילו יותר מאשר בשנה הראשונה.

וכאמור לעיל שתוכן מצוות שמיטה ישנו גם בחוץ לארץ – יש בזה גם את ענין "וצויתי את ברכתי":

כאשר יהודי עושה חשבון: הנני צריך להתפלל, ללמוד, לתת צדקה, להחזיק ישיבות ובתי מדרשים וכו', ואם כן, כיצד אוכל להתמודד ולהתחרות עם אינו-יהודי, שאינו לומד ואינו מתפלל ואינו נותן צדקה, ולנצח אותו?

הנה על זה בא הציווי של שמיטה: כאשר עושים מה שהקב"ה דורש – אזי מקבלים את ברכתו, ברכה לא רק בעולם הבא, אלא גם בעולם הזה.

א. ובדוגמת זה הוא גם ענין מלוה-מלכה: כאשר עומדים לאחר השבת, כשעברו כ"ד שעות שבהם לא ניהלו עסקים ("ביזנעס"), וצריכים לצאת ולהתחרות עם מי שאינו שומר שבת, אשר על פי טבע, הרי יום-עבודה נוסף הוא הדרך לריבוי דולרים בחשבון בבנק –

אומר הקב"ה: "אל תירא עבדי יעקב"³³. אם הנך "עבדי" – אין לך להתיירא, אני אספק לך את הכל. ישנו דין (שגם הוא מצוה באותה פרשה – פרשת בהר³⁴) בנוגע לעבד, שהאדון צריך לספק את כל הצרכים שלו ושל משפחתו. העבד צריך לעבוד את העבודה שבעל-הבית מצוה עליו, ואת פרנסתו יספק לו בעל-הבית. וכמו כן בנוגע

(25) שו"ע או"ח סקנ"ה.

(26) משלי ג, ו. וראה שו"ע או"ח סרל"א.

(27) ראה ספורנו בהר שם.

(28) קידושין לו, ב. רמב"ם הל' שמיטה ויובל פ"ד הכ"ה.

(29) ראה מו"נ ח"ג פל"ט. הובא בכלי יקר ואברבנאל בהר שם.

(30) שם, כא ובפרש"י.

(31) ראה כלי יקר ואברבנאל שם.

(32) שם, כ.

(33) ישע'י מד, ב. ועוד.

(34) שם, מא ובפרש"י.

ששימשו בקהילות קטנות היו מתקדמים בתפקידם, עוזבים את קהילותיהם הקטנות לטובת משרות מכובדות יותר בקהילות גדולות ומפורסמות. וכבר לימד עליהם זכות בשו"ת כנסת יחזקאל (אורח חיים סימן ח) "דוודאי שידעו דאדעתא דהכי [=מראש שעל דעת כן] נתמנה דאם-לא-כן שום רב ומורה... לא יתרצה להתמנות בעיר קטנה". ולזה הוסיף הרבי: בזמנים שעברו כשרב נסע הוא השאיר ממלא-מקום כמותו. ומצינו מעין מקור לזה בדברי הרמב"ם הלכות ביאת המקדש פ"ב ה"ו: שכהן הדיוט שהיה במקדש בעבודתו ושמע שמת לו מת שהוא חייב להתאבל עליו כו' שאינו יוצא מן המקדש. וכתב הכסף משנה שם: "שאע"פ שאינו יכול לגמור עבודתו אם יצא קודם שתגמר העבודה ע"י אחר נראה כמזלזל בעבודה... שמה כשיפסיק העבודה ויצא בבהלה תהיה העבודה בטלה מאין מתעסק בה עד שיתעוררו שאר הכהנים לבוא ולגמור... ולפיכך אסרה לו [תורה] לצאת עד שתגמר עבודה ע"י אחר". כלומר: אין לרב לעזוב משרתו אלא אם כן העמיד מיישהו ראוי במקומו.

המותר – מיותר...

בלוח "היום יום" כ"ה אדר ב' – איתא, שחסידי הראשונים אמרו: מה שאסור – אסור ומה שמותר – אין צורך בו. ומן הראוי להשוות זאת לדברים שכתב בנו של הרמב"ם בספר 'המספיק לעובדי ה' פ"ב עמ' 263:

"אבל מה שאינו דרוש (חיי) העולם-הזה [=לפועל ממש] ואינו מועיל (עניני) הדת, כגון לצייר (במוחו) פיתוחי-דלתות וקישוטי כתלים בבנינים (אשר) סביב הבית, או לצייר (במוחו) פיתוחי-צורפים של תכשיטים וכלי-בית, כל אלה הם – כפי הנגלה מן התורה – בחזקת דברים מותרים, וכפי הנסתר והטמיר בתורה ואצל יראי ה' החסידים הריהם דברים אסורים בהחלט או

מכמה בחינות".

חידושו של אדמו"ר הזקן באסורי דרבנן

בהתוועדות אחרון של פסח תשל"ו הוכיח הרבי כי דעתו של אדמו"ר הזקן בתניא (פ"ח) שגם איסורים מדרבנן מהווים איסור חפצא, שלא כפי המקובל בדרך כלל.

הרבי הוסיף והדגיש בהתוועדות סמוכה – בש"פ קדושים תשל"ו (שם עמ' 126): "עד עתה לא מצאתי בספרי הנגלה של אדמו"ר הזקן כיצד היא שיטתו בנושא, ומן הסתם עוד ימצא הדבר..."

מפורסם המעשה שאירע בזמן אדמו"ר הזקן, כאשר התקיימה חתונה והחתן דגן התגרש קודם לכן מאשתו הראשונה, אולם לדעת אדמו"ר הזקן שמה של האישה נכתב שלא כדיון, והגט היה פסול מדאורייתא. ואדה"ז ביקש למונעו מלהינשא בשנית משום חרם דרבנן גרשום, והדברים נכתבו בשו"ת שלו סימן ל"ט. וכתב שם בנחרצות:

"ובפרט בגזירת חכמים על השוחטים שלא ישחטו על החתונה ח"ו שום בהמה ועוף, ואם יעברו ח"ו תהא שחיטתו נבילה כדין העובר כו". ואכן, תוצאות האירוע היו שילד שאכל בחתונה נתטמם ליבו וכו' (התפרסם בספר 'ירושלים של מעלה' לר' מנחם גרליץ, ושמעתי מהרה"ג הרה"ח ר' שניאור זלמן סגל שיחי' מבני-ברק שהמעשה אמיתי, ושמעו מפי דודו ר' גדליה סג"ל (ז"ל) עורך ה'די אידישע שטראל')

והגע עצמך: השחיטה לכשעצמה היתה כשרה, ורק מצד גזירת החכם אדמו"ר הזקן שהפך זאת ל'נבילה', אכן נהפך הדבר לאיסור חפצא. ומכאן הוכחה לדברי הרבי שדעת אדמו"ר הזקן בנגלה, היא מתאימה למה שנתבאר מהתניא שגם איסורי דרבנן הם איסורי חפצא.

"כשרצה האלקים לתת תורה לעמו ישראל נתנה להם לעיני שש מאות אלף אנשים גדולים מלבד טף ונשים רבים להיות כולם עדים נאמנים על הדברים..."

הלכות התלויות בארץ

בשנת תשט"ז, ערב שיגור ה'תמימים השלוחים' לארץ-הקודש, הורה להם הרבי ללמוד את ההלכות בענייני מצוות התלויות בארץ, וכשהתעוררו אצלם כמה שאלות אחרי שלמדו את הנושאים הורה הרבי: "בכהנ"ל יש מנהג שנקבע מכבר ע"י רבני אנ"ש אשר באה"ק ת"ו. ויבררוהו וכן יעשו." שוב הזכיר הרבי את הנושא ערב שיגור השלוחים לארץ-הקודש בשנת תשל"ו. ומעשה במשפחה שעלתה לארץ-הקודש וסבלה מבע"י רפואית, והרבי כתב להם (לקוטי שיחות' כרך לו עמ' 298): "בטח שגגו באכילת דעניני שמיטה..." מן הראוי לציין ולהביא כאן את דברי השל"ה בשער האותיות קדושת האכילה יט: "כל הנוסע לארץ הקדושה נוסע בשביל לקדש את עצמו ולקיים המצות אשר שמה, כענין שאמרו רז"ל סוף פרק קמא דסוטה (יד,א) דרש ר' שמלאי מפני מה נתאוה משה רבינו לכנוס לארץ ישראל וכי לאכול מפריה הוא צריך כו' אלא לקיים המצות התלויות בארץ." וזהו שם לפני זה: "והנה שנה אחת אחר בואי לירושלים עיר הקודש תוב"ב... דנתי עם עצמי וחשבתי בלבבי אני מחוייב לקיים יותר מהם [=מתושבי אה"ק], שביקשו אותה שנה להקל לעצמם מחמת דוחק גדול... כי יאמר לי הקב"ה למה באת ממקום שהיית פטור מזה ובאת למקום החיוב, ועתה במקום החיוב תעזוב המצווה הזו... בשלמא הדרים כבר שמה אין עונשם גדול כל כך.. [עיי' שם].

מציאת פתרונות בתורה לבעיות חדשות

בהתוועדות יום ב' דחגי-השבועות תש"נ (ספר השיחות תש"נ כרך ב' עמ' 491; התוועדות תש"נ כרך ג' עמ' 281) דיבר הרבי על הצורך בכינוסי רבנים "להתדבר פנים אל פנים ולברר שאלות וספיקות שונות העומדות על הפרק..."

כמיוחד בדורנו זה ודורות האחרונים בכלל... לאור ההתפתחויות וההידושים שנעשו בעולם... שאלות אשר לא היו במציאות בזמן חיבור השולחן ערוך, ובמילא דורש עיון מיוחד כדי לברר את השאלות... במכשירים שנתחדשו לאחרונה; בנוגע לטיפול רפואה שונים". דברים אלו מבוססים, כנראה, על הנאמר ב'ספר העיקרים' מאמר ג' פכ"ג: "לפי שאי אפשר שתהיה תורת ה' יתברך שלמה באופן שתספיק בכל הזמנים, לפי שהפרטים המתחדשים תמיד בענייני האנשים כמשפטים והדברים הנפעלים הם רבים מאד משיכלם ספר, על-כן ניתנו למשה בסיני על פה דברים כוללים [=כללים עקרוניים] נרמזו בתורה בקצרה כדי שעל ידם יוציאו החכמים שבכל דור ודור הפרטים המתחדשים".

לא לנטוש

יותר מפעם אחת גילה הרבי את דעתו כי אין לרבנים לעזוב את משרותיהם אפילו לטובת משרה מכובדת יותר - ראה 'אגרות-קודש' כרך כח עמ' קלח:

שנטשו את המערכה של מלחמת הקיום היהודי של הנוער דבני ישראל... שבאם המקיים נפש אחת כו' על-אחת-כמה-זוכמה כמה-זוכמה נפשות. ופשיטא שאינה דומה כלל להשפעה בריחוק מקום. ובהזדמנות נוספת ציין (כרך כד עמ' רצב): כבר מילתי אמורה ומפורסמת... שכל מי שביכולתו לפעול בצרכי ציבור ביראת שמים, ובפרט בשטח החינוך על טהרת הקודש, ועוזב "עניי עירו" ומדינתו... הרי זה עריק ונטוש את המערכה, מערכה במלחמת הטמיעה רחמנא-ליצלן ממש, היינו פקוח נפש...

למנות ממלא מקום

בביקור האדמו"ר מסדיגורא בשנת תש"מ הוסיף הרבי ואמר (בצל החכמה' עמ' 103): בזמנים שעברו, כשרב נסע לארץ-ישראל הוא השאיר ממלא-מקום כמותו... אך עתה בזמננו: רב, מלמד או ראשי-שיבה העוזב את נ"י, שיקנו, בוסטון או לונדון... הרי הוא פשוט בורח "מן המערכה"! ונראה שדברי הרבינו עדין לענות על התמיהה הבאה: נהוג היה ומקובל בכל תפוצות הגולה שרבנים

לבני ישראל, שבהיותם "עבדי יעקב", שעושים רצון הקב"ה, מספק להם הקב"ה כל המצטרך, הן ברוחניות והן בגשמיות.

וכל זה מודגש כאשר יהודים מתאספים יחדיו לחגוג מלוה-מלכה בשמחה:

עבר יום שבו לא היתה הכנסה, ואדרבה, היו הוצאות שבת שונות, גם "מי שברך" בעלי' לתורה, אורח לקידוש וסעודה, וכיוצא בזה.

ובכוא מוצאי שבת - מברך יהודי "בורא מאורי האש", ביודעו שלמרות שברחוב שורר חושך, יש בכוחו להאיר,

- כמסופר במדרשי חז"ל³⁵ שכשראה אדם הראשון לראשונה שנעשה חושך, נתן בו הקב"ה דעה והביא שני אבנים וטחנן זו בזו ויצא מהן אור, ואז ראה שיש בכוחו של אדם להאיר גם כאשר

35 פסחים נד, א. מדרש תהלים צב.

בעולם שורר חושך - וחוגג מלוה-מלכה בשמחה, באמרו ובחשבו בשעת מעשה: "אל תירא עבדי יעקב"³⁶, בהאמינו (ואחר כך - במשך השבוע - בראותו) שהקב"ה מספק לו פרנסתו, ממון כפשוטו, והעיקר, שמשמשים בו עבור דברים שמחים וטובים.

יב. ייתן השם יתברך שתגדילו את הפעולות של המלוה-מלכה בשמחה ובטוב לבב, וייתן לכם הצלחה בעבודתכם בכלל, ולכל אחד בפרט [...].

(קטעים מהתוועדות ש"פ בהר-בחוקותי, מבה"ח סיוון, ה'תשח", ושיחת מוצאי ש"פ בהר - לחברי "מלוה מלכה" ניו הייווען - ה'תשי"ט. תורת מנחם כרכים, כב עמ' 311-307, כה עמ' 286-288)

36 ראה לקו"ת בלק עב, ב.

'הפצת היהדות': ספר חובה לשליח ולכל יהודי

החובה לקרב יהודים לתורה ואין לעשות זאת - לאור תורתו והדרכותיו של כ"ק אדמו"ר מליובאוויטש

הספר מציג את גישתו הייחודית של הרבי לנושא זה, מפרט את שפע הברכות המובטחות לעוסקים בכך, ומביא שלל הוראות באשר לכל ההיבטים בפעולת קירוב הלבבות

- ליקוט: הרב **אברהם שמואל בוקיעט** • עריכה: **מנחם ברוד** • הוצאת צאגו"ח • 368 עמודים

גאולה בשובה ובנחת

יתקיים מיד "ושבתה הארץ שבת לה"

הכניסה לארץ בגאולה העתידה לא תהיה באופן של כיבוש ומלחמה, כבכניסה לארץ בפעם הראשונה, שבע שכבשו ושבוע שחלקו – אלא מתוך מנוחה, "בשובה ונחת", ותיכף ומיד.

ונוסף לזה, לא יצטרכו לעבודה ד"שש שנים תזרע שדך ושש שנים תזמור כרמך" – שהרי "עתידה ארץ־ישראל שתוציא גלוסקאות וכלי מילת", אשר עם היותם "גלוסקאות וכלי מילת" שיצאו מ"הארץ" (לא מהשמים), מכל־מקום, לא יהיה צורך בפעולה טבעית כדי להשיגם, מכיוון שארץ־ישראל תוציאם בדרך נס, כך שלא יהיה צורך להמתין משך זמן...

ועל־פי זה, בכניסה לארץ בגאולה העתידה – מכיוון שלא יצטרכו להמתין לכיבוש וחלוקה, ולשש שנים של עבודה בשדה ובכרם – הרי תיכף ומיד "ושבתה הארץ שבת לה" כפשוטו; ורק לאחר זה, מכיוון שצריך להיות דירה בתחתונים דווקא, יהיה גם "שש שנים תזרע שדך" – באופן ד"ועמדו זרים ורעו צאנכם ובני נכר איכריכם".

וגם עניין זה שייך במיוחד לרשב"י, בעל ההילולא של ל"ג בעומר – על־פי המסופר בחז"ל שרשב"י היה "מלומד בניסים" (שלכן שלחוהו לרומי כו'), ועד כדי כך, שאצל רשב"י לא היה עניין של חורבן וגלות (כפתגם אדמו"ר הזקן), ועוד ועיקר, כאמור, ש"בהאי חיבורא דילך . . . יפקון ביה מן גלותא ברחמים", שאז יהיה "כי תבואו אל הארץ גו' ושבתה הארץ שבת לה" – כפשוטו ממש.

(משיחת שבת פרשת אמור, ערב ל"ג בעומר, ה'תשמ"ז – התוועדות תשמ"ז, כרך ג, עמ' 279, 275 – בלתי מוגה)

"בהר" – בלימוד התורה שעל־ידי משיח

מבואר בדרושי חסידות (לקוטי־תורה צו יז, א. ועוד) שמש"ח צדקנו ילמד תורה לכל העם כולו, כולל האבות ומשה רבינו, כמו שכתוב במשיח "ירום ונשא וגבה מאד", למעלה מאברהם ויצחק וכו' – מכיוון שמש"ח צדקנו יגלה פנימיות התורה, ש"יש בה עליות רבות לאין קץ ותכלית".

דהנה, בנוגע לנגלה דתורה – מצינו בהלכות תלמוד־תורה לאדמו"ר הזקן שישנו מושג של לימוד כל התורה כולה (פרטי דינים מיוחדים לפי שכבר למד את כל התורה כולה), ועל־אחת־כמה־זכמה בנוגע למשה רבינו – "משה קיבל תורה מסיני" – שבוודאי למד כל התורה כולה.

ולכן, בנוגע לנגלה דתורה – לא שייך לומר שמש"ח צדקנו ילמד את משה רבינו והאבות כו', מכיוון שכבר למדו את כל התורה כולה; מה־שאינ־כן בנוגע לפנימיות התורה – שהיא "ארוכה מארץ מדה, ויש בה עליות רבות לאין קץ ותכלית".

ועל־פי זה – עניין ההליכה מחיל אל חיל דלעתיד לבוא, כולל הגילוי דפנימיות התורה על־ידי משיח צדקנו באופן של "עליות רבות לאין קץ ותכלית" – הרי זה על דרך עניין "בהר", מכיוון ש"הר" עניינו צמיחה וגידול, כנ"ל.

(מהתוועדות שבת־קודש פרשת בהר־בחוקותי, מברכים החודש סיוון ה'תשמ"ג. התוועדות תשמ"ג, כרך ג, עמודים 1455-1456)

ההוכחה למתן־תורה

כך התבטא הרבי על גדלותו של רבי יהונתן אייבשיץ • על כוח הפסיקה של החיד"א • הרבי קבע: בעניני מצוות התלויות בארץ כפי שנקבע על־ידי רבני אנ"ש • מציאת פתרונות בתורה לבעיות שנתחדשו בדור האחרון

דברי ה'בני יששכר' (תשרי מאמר ד' דרוש יד אות לט) שהביא דברים מהחיד"א והוסיף: "ואע"פ שלא נודע לי איה מקום דברי המפרשים אבל כיון שכן פסק הלכה הרב המובהק החיד"א בבית דין של מטה, בודאי שכך פוסקים גם בבית דין של מעלה". מעתה יובן אולי למה טרח הרבי להדגיש את חשיבותו של החיד"א בתור פוסק.

הוכחה של ששים ריבוא מבוגרים

יותר מפעם אחת הצביע הרבי על העובדה ש"ענין מתן־תורה נתאמת דור אחר דור בתור עובדה שנתרחשה במעמד ששים רבוא הגברים לבד מטף... אין עדות זו מצומצמת לנביא אחד... והיש לך עדות נאמנת ומדוייקת יותר מזו?" (לשון הרבי ב'אגרות־קודש' כרך ח"י עמ' שצא).

כנראה שמקור הוכחה זו ב'ספר העקרים' מאמר ראשון פרק כ: "ובעבור זה רצה השם יתברך שתנתן התורה על־ידי משה בפרסום גדול וריבוי עצום מששים רבוא . . . שהדת האלהית צריך שתפרסם בנתינתה פירסום גדול... כי הדבר המצטווה לנביא בינו ובין השם יש חשש או ספק לזולתו בקבלה ההיא כדי שלא ישאר שום חשש וספק בלב המקבלים והנטפלים אליהם ולא בלב הבאים אחריהם כלל. כל ישראל עדים בנתינת התורה מן השמים שהם שמעו את קול ה' אלהים מדבר אליהם עשרת הדברים. וכן מבואר בהקדמה לספר החינוך:

בהתוועדות שבת קודש פרשת שלח תשל"ה התייחס הרבי לליקוי לבנה שנראה בחודש סיון של אותה שנה, והלקח שנדרש להפיק ממנו בעבודת ה'. אחרי ההתוועדות כתבו המניחים לרבי, כי מדבריו משתמע שאינו רואה את הדברים כפי שביארם בספר 'יערות דבש' של רבי יהונתן אייבשיץ. לימים הוגהה השיחה (ב'לקוטי שיחות' שיצא לאור לש"פ בראשית תשל"ט, ומשם בכרך ט"ו עמ' 7 ואילך), והרבי, אחרי ציטוט ה'יערות דבש', הגיב:

"אבל לא זכיתי להבין דבריו..."

בשעתו (תשל"ה) ציין הרבי (דבריו שהובאו בשינויים מעטים ובתוספת בלקו"ש שם בשולי הגליון): "מפורסם שהיה צ"ל [= צריך להשתתף] בויכוחים רבים עם חכמי או"ה [=אומות־העולם] בימיו (כולל־תוכנים) [=חכמים שעסקו בחכמת התכונה], ועיין ב"ב [=בבא בתרא] קטז, רע"ב. מנחות סה, רע"ב. ועוד". וכבר הצבעתי על מקור הדברים (במדור זה בגליון תרמח) בהקדמתו לספרו 'כרתי ופלת'.

סמכותו של החיד"א

במספר הזדמנויות שיבח הרבי את הרב החיד"א "פוסק בנגלה דתורה . . . ופוסק גם בנסתר דתורה" (התוועדות תשמ"ו' כרך א' עמ' 156) "פוסק בישראל . . . וכמו־כן מביאים בשמו עניינים השייכים לפנימיות התורה, סודות התורה" (שם עמ' 536). וראה רשימתנו בגליון רד"ע (י"ב במרחשון תש"ס) עמודים 11-14.

להבהרת הדברים מהראוי להביא את